Umění v ulicích Prahy 3 vypráví příběhy minulosti i současnosti

18.11.2025

Barevné muraly, sochy — příběhy minulosti i současnosti. Na Trojce je umění součástí každodenního života.

Za uměním nemusíte jen do galerie — na Praze 3 jím ožívají i ulice. Nejnovějším půvabně hravým dílem je silniční mural v ulici V Zahrádkách před ZŠ a MŠ Jarov. Autor, umělec Ondřej Klíma, vyšel z motivu skákací hry, kterou kdysi kreslil svým dětem. „Do malby jsem zakomponoval taky nápady dětí ze zdejší základní školy Jarov, které se do jeho finální kresby částečně zapojily," říká Ondřej.

Za vůbec prvním silničním muralem na Praze 3 stojí studenti Vyšší odborné školy a Střední umělecké školy Václava Hollara. Před školou vytvořili loni v létě abstraktní dílo s názvem Podvědomá hysterie. Při pohledu z budovy je možné mezi zdánlivě náhodně rozmístěnými tvary vidět nápis Hollarka. Zmíněné asfalt arty oživily prostor, kde Praha 3 omezila provoz automobilů. Malby vnášejí do prostoru kreativitu, hravost a posilují vztah dětí k místu.

Jestli vás asfalt arty nalákaly ven, nevynechejte ani ZŠ Jeseniova. Sice nemá barevnou vozovku, ale zdobí ji mural Umíš od známého brněnského streetartisty s pseudonymem Timo. Jednoduchý nápis psaný vzorným psacím písmem vytvořil umělec během Landscape festivalu v roce 2020. Timo je autorem taky rezonujícího nápisu Neboj nad tunelem z karlínské strany. Žižkovskou stranu z Tachovského náměstí zase zdobí umělecké dílo plné života a světla reflexe_zrcadlení, které Praha 3 slavnostně odhalila letos v září.

Ve světě i na Trojce jsou populární velkoplošné muraly. Některé vznikly z iniciativy umělců a majitelů domů, některé přímo z rozhodnutí a prostředků městské části Praha 3. Ve spolupráci s Galerií hlavního města Praha a známou umělkyní Toy Box nechala nakreslit legendárního Péráka, fiktivního bojovníka proti gestapu a jednotkám SS, na pilířích předmostí železničního mostu přes Husitskou ulici. „Praha 3 by ráda podpořila vznik dalších muralů ve veřejném prostoru, bohužel ale nemá k dispozici vhodné plochy. Pokud by majitelé domů nebo společenství vlastníků na území naší městské části chtěli nabídnout svoji fasádu, mohou se na Prahu 3 bez obav obrátit," vyzývá radní pro kulturu Pavel Křeček.

Vedle Péráka má své četné místo na Trojce taky další hrdina — tentokrát ne fiktivní. Polský institut v Praze ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů nechali na bývalou budovu ÚSTR vedle Viktorie Žižkov zvěčnit hrdinu Ryszarda Siwiece, který se v roce 1968 upálil na protest proti invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Mural dřevěného ptáka s názvem Objects u divadla Ponec zase iniciovali ve spolupráci s velvyslanectvím Izraele v ČR a divadlem dva izraelští umělci. Dílo Dede Bandaida a Nitzan Mintz odráží atmosféru provizorních přístřešků z chudších částí Tel Avivu. Jejich otisk nese taky budova nakladatelství Argo v Milíčově ulici, kde ztvárnili velkoplošnou malbu dřevěných zvířat.

Při procházce zpříjemní den, esteticky potěší i nutí k zamyšlení taky sochy a plastiky. Trojka má několik

vzácných a známých děl: například pomník Jaroslava Haška na Prokopově náměstí, Mimina Davida Černého na Žižkovské věži, sochu Winstona Churchilla na stejnojmenném náměstí nebo sochu Karla Havlíčka Borovského naproti radnici.

Víte ale, že když se nezastavíte jen u Jana Žižky a projdete si celý vrch Vítkov, objevíte na jeho konci tři díla od mladých autorů ze soutěže Sochy na Vítkově? Jde o Noc od Matouše Lipuse — betonovou sochu evokující zvíře se zvlněnou srstí a personifikující noc; betonovou plastiku na asymetrických nohách s názvem Oltář od Pavlíny Hlavsové; a plastiku Petry Křivové s názvem Trychtýře. Pozornost si zaslouží taky jeden méně známý tichý památník v parčíku Na Třebešíně, který má Praha 3 v pronájmu. Od roku 2019 tady kamenná deska Dýmová hora připomíná, kdy bylo nedaleké Nákladové nádraží Žižkov útočištěm pro lidi bez domova. Její autor vystupující pod pseudonymem Epos 257 ji tvořil společně s někdejším obyvatelem kolonie Marcelem. Název Dýmová hora odkazuje na pálení kabelových a plastových izolací kvůli získání měděných kabelů, které obyvatelům zajišťovaly obživu — stálý kouř dal místu přezdívku.

Na pomyslné umělecké mapě Prahy 3 najdete i několik děl z období normalizace. „Od roku 1965 platilo v Československu nařízení věnovat jedno až čtyři procenta z celkového předpokládaného rozpočtu stavby na výtvarná díla zapojená do architektury nebo jejího nejbližšího okolí," říká historička architektury Kateřina Lopatová.

V ubytovně FMDS a pavilonu občanské vybavenosti Lípa v Hartigově 214 stojí z těchto temných let například plastika Křídla od Jiřího Nováka a pítko připomínající květ od Josefa Klimeše. Na Jarově u domu s číslem 212 je součástí kašny s nádržkou půlkruhového tvaru socha sedící ženy s názvem Léto od Rudolfa Svobody a v parku U Kněžské louky se po revitalizaci obnovilo sousoší Milenci od Miroslava Jiravy. Na konci ulice směrem k Jarovu pak najdete jeho další dílo — sochu Torzo ženy, která byla před pár lety kompletně restaurovaná.

Současná radnice přeje legálnímu umění v ulicích, a proto chystá nová díla. Přibydou ve vznikající čtvrti na Nákladovém nádraží Žižkov i v parčíku na Ohradě, kde má vyrůst instalace připomínající operaci Anthropoid. Místo nebylo vybrané náhodou – právě zde žili kdysi lidé, kteří parašutistům pomáhali.

Galerie

5 fotografií

Slyšíte
můj
křik
1968